

Remiss - Boverkets förslag till föreskrifter om energihushållning och värmeisolering i byggnader

Örebro kommun har fått möjlighet att lämna synpunkter på Boverkets förslag till föreskrift om energihushållning och värmeisolering i byggnader. Örebro kommun avgränsar sitt yttrande till tillämpningen av reglerna och yttrar sig inte över kravnivåerna.

Generella synpunkter

Örebro kommun ställer sig positiv till att föreskriften utformas med samma upplägg som övriga föreskrifter vad gäller Boverkets nya byggregler. Författningens disposition med 4 kapitel uppdelad på övergripande bestämmelser, krav vid uppförande av nya byggnader, krav vid ändring av byggnader och krav på redan uppförda lokalbyggnader ger en bra överskådlighet. Örebro kommun vill dock framföra synpunkter och farhågor som framfördes i flera remissvar i Boverkets remisser för de olika föreskrifterna gällande Boverkets nya byggregler.

Avskaffandet av allmänna råd gör reglerna mer svårtillämpade för såväl byggherrar, projektörer, kontrollansvariga och byggnadsnämnder. Byggreglerna blir mindre förutsägbara och det finns stora risker att förslaget innebär att tillämpningen kommer variera över landet i mycket större utsträckning än idag. Författningsförslagen innebär att det alltid behöver göras tolkningar i varje enskilt fall och det finns därmed en stor risk att olika bedömningar kommer göras i olika kommuner.

Med fler krav som endast är funktionskrav utan ledning av allmänna råd finns även stora risker att det i många ärenden blir diskussioner mellan byggherrar och byggnadsnämnd om kravet anses vara uppfyllt eller inte.

Boverket menar att standarder, handböcker och andra branschdokument ska användas för att tolka föreskrifterna i stället för allmänna råd. Det kommer vara svårt för såväl branschen som för byggnadsnämnder att veta vilka standarder, handböcker och andra branschdokument som faktiskt är tillämpbara. Örebro kommun menar även att branschen har ett egenintresse och bevakar inte allmänna samhällsintressen på samma sätt som Boverket gör. Örebro kommun anser det därför problematiskt att branschen ska ta ett större ansvar och driva utvecklingen genom att ta fram förslag på nya lösningar och också ta fram standarder. Många branschstandarder saknas fortfarande inom många områden gällande Boverkets nya byggregler som redan gäller. Örebro kommun befarar att samma problematik kommer uppstå vad gäller föreskrifterna om energihushållning

I många fall är de branschstandarder som tas fram Svensk standard genom Svenska Institutet för Standarder, SIS, vilka är förenade med en avgift. Det innebär att såväl byggherrar som byggnadsnämnder behöver betala för att ta del av hur kraven kan uppfyllas. Vilken Örebro kommun undrar om det är förenligt med svensk lagstiftning.

Positivt att ventilationstillägg utgår

Örebro kommun anser att regleringen avseende ventilationstillägg av utökade hygieniska skäl i enlighet med BBR 31 utgår och löses på ett annat sätt. Regleringen medför idag många diskussioner när tillägget är tillämpbart.

Fortsatt möjlighet till eldelning

Genom projektet Tamarinden i Örebro kommun drevs förändringar i lagstiftningen om eldelning. Förordningen (2007:215) om undantag från kravet på nätkoncession enligt ellagen (1997:857) ändrades den 14 januari 2025 så att det bland annat blev möjligt att både dela el mellan byggnader på samma fastighet och mellan fastigheter i ett IKN-nät (icke koncessionspliktigt nät). I Boverkets förslag till föreskrifter om energihushållning – BFS 20xx:A26 + (A27-33) finns förslag om krav på solenergiteknik. Det är i förslaget inte tydligt om soltekniken begränsas till byggnaden eller fastigheten. Örebro kommun anser att de nya reglerna inte bör begränsa eller försvåra möjligheten till eldelning i enlighet med de förändringar som projektet Tamarinden drev igenom.

Krav på att styr- och regelsystem ska kunna reagera på externa signaler

I förslaget framgår att styr- och regelsystem i vissa fall ska ha funktionen att de ska kunna reagera på externa signaler och anpassa energianvändningen. Vad som avses med externa signaler eller vilken omfattning som behövs finns det ingen ledning i. Varken i föreskriften, övervägandena eller konsekvensbeskrivningen. Örebro kommun anser att det behöver förtydligas vad som avses.

Varsamhet och förbud mot förvanskning

Örebro kommun ser positivt på att möjligheterna att anpassa kraven kring energihushållning och värmeisolering för att kunna tillgodose plan- och bygglagens krav om varsamhet och förbud mot förvanskning. Kommunen ser däremot att det finns risker att byggnaders kulturvärden kommer att påverkas negativt i samband med ökade energieffektiviseringsåtgärder.

Ökade behov av vägledning kring hänsyn till kulturvärden

Örebro kommun delar Boverkets bedömning om att det finns behov av ytterligare vägledning kring byggnaders kulturvärden och hur värdena kan påverkas av olika åtgärder. Många ändringar av befintliga byggnader görs utan att en bygglovsprövning behövs. När byggherren i samband med ändring av byggnader även behöver förhålla sig till kraven om energihushållning och värmeisolering krävs ytterligare kunskap kring byggnadens kulturvärden och hur de behöver tas omhand. Specialistkompetens kring kulturvärden finns mycket sällan hos byggherren, därför finns en stor risk att ändringar av en byggnad medför negativa konsekvenser för kulturvärdena.

Vägledning kring fackmässig projektering

Inför en bygglovsprövning förekommer det att byggherren tar fram en antikvarisk förundersökning som stöd för att hantera byggnadens kulturvärden. De krav och rekommendationer som ställs i förundersökningen kan sedan följas upp i bygglovsprövningen och i kontrollplanen så att kulturhistoriska kvaliteter bibehålls. Om Boverkets avsikt är att en byggherre behöver inhämta motsvarande kunskapsstöd även för åtgärder som inte kräver bygglov behöver detta förtydligas och information och vägledning kring detta riktas till byggherrarna. Det bör preciseras vad en fackmässig projektering innebär så att rätt kompetens involveras, oavsett om en åtgärd kräver bygglov eller inte.

Vägledning kring energiförbrukning ur ett livscykelperspektiv

Både kommuner och byggherrarna behöver information och vägledning kring perspektivet att utgå från en byggnads specifika förutsättningar och befintliga

material. Många energieffektiviseringsåtgärder har genomförts över tid med negativa konsekvenser för byggnaders kulturvärden och arkitektoniska kvaliteter som följd, exempelvis fönsterbyten och tilläggsisoleringar. Ökad spridning behövs av goda och välanpassade exempel på energieffektiviseringsåtgärder som gjorts med hänsyn till byggnaders kulturvärden. Boverket behöver ta en ledande roll i detta med stöd av Riksantikvarieämbetet samt akademien och utgå från det aktuella forskningsläget.

Många energieffektiviseringsåtgärder genomförs med fokus på en byggnads framtida energiförbrukning, där livscykelperspektivet inte har funnits med i beräkningen. Information och vägledning behövs kring energiförbrukningen av nyttillverkning av byggnadsmaterial i jämförelse med att underhålla och förbättra en byggnads befintliga material, exempelvis fönster. Att bibehålla och fortsätta använda befintliga byggnadsmaterial kan ofta vara mycket positivt utifrån långsiktig hållbarhet och energiförbrukning.

Stefan Aläng
Bygglovsingenjör

Josefin Hane
Bygglovsstrateg